

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednjega nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 krome, za Ameriko pa 6 krome; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost postnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne strelke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnost se nahaja v Ptaju, gledališko poslopje štev. 3.

Štajerc

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobodoši in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 11.

V Ptaju v nedeljo dne 17. marca 1907.

VIII. letnik.

Pripravljajmo se!

Sloščna in ednaka volilna pravica je pač mejni kamen v zgodovini avstrijskih narodov. Volilna pravica in z njo politična moč je bila dosegla predpravica posameznih oseb in stanov, — odslej pa smo v politični javnosti vsi ednaki. Ravno zato ni mogoče, prekovati o izidu teh prvih volitev na podlagi splošnosti in ednakosti pravice. Kajti tisoč novih, nepoznanih, neizurjenih in nezanesljivih volilcev stopajo na dan.

Boj je že začel na celi črti. In tudi naprednjaki ne smemo rok križom držati. Priznajmo se! Priznajmo se! Sramota za naše pokrajine, ko bi jih izročili brez boja politiki kaplanov in pravški doktorjev! In ako imamo v nekaterih okrajih še tako malo upanja, da prodre naš kandidat, — delali budem in volili ga budem vsaj v znamene, da nismo zadovoljni z dosevanjem politiko straniščnih napisov in duhovniških plač.

Priznajmo se! Izborno nam služi v tej borbi nova postava o volilnem varstvu. Naglašamo potrebo, poznati to postavo! Kdor sili človeka z obljubami, grožnjami, z nasiljem ali denarjem, da bi volil v gotovem zmislu in go-tovega kandidata, ta zapade po novi postavi. Brez usmiljenja budem zasedovali klerikalne hujšače, ki že danes vplivajo na volilce z denarjem in z grožnjami! Prijatelji naj nam vsak slučaj prestopka te nove postave takoj naznamo. Tudi župniki nimajo pravice, kadar razdelujejo spovedne listke ali kadar koli sploh, prezirati nove postave. In ako že ne moremo zabraniti političnih govorov raz prižnice, zabraniti hočemo vsaj to, da se bi duhovni naravnost roglji novi postavi...

Priznajmo se! Nikdo ne zamudi, vpongledati volilno listo, je-li tudi njegovo ime vpisano. Nikdo ne zamudi v potrebi reklamirati! Nikdo se ne zanesi na koga! Kajti te volitve bodo hujše kakor so bile kedaj!

Priznajmo se! Naši zaupniki naj storijo v vsaki občini svojo dolžnost. Neumorno delo edino na more pripeljati do zmage. In naša zmaga bode zmaga ljudske volje, zmaga tistih izkorisčanih mož, ki so vrgli od sebe klerikalno jerobstvo, ki hočeo svoji deci boljšo bodočnost pridobiti! Na delo!

Politični pregled.

Deželno gospodarstvo na Štajerskem označuje dobro sledče stevilke:

Leta	Potrebsčine	Pokritje	Primanjkaj	Doklade
1897	16,645.000	10,257.000	6,387.000	39%
1900	18,174.000	9,567.000	8,606.000	44—50%
1904	24,371.000	13,995.000	10,376.000	50—56%
1907	28,126.000	15,489.000	12,636.000	

Letos je narasla potrebščina proti l. 1907 za 11,480.000, pokritje pa le za 5,231.000; torej je moral narasti primanjkljaj za čez 6 milijonov. Narasli so zlasti izdatki za kmetijstvo (1,178.000), za šolstvo (2,879.000) itd.

Iz štajerskega deželnega zbora. Seja dne 7. t. m.: Poslanec Stiger je utemeljeval svoj predlog, naj se vpelje na Štajerskem nasade tobaka. Veliko je krajev na Štajerskem, kjer se trsni nasadi več ne izplačajo. Poljedelsko prebivalstvo postaja vedno bolj siromašno, zlasti ker ne prenese nasad žita nikakoršnega dobička. Kmetiji treba dati nove dohodke in zato naj deželni odbor pri vladu vse storiti, da se upelje tobache nasade na Štajerskem. Stigerjev predlog se je izročil odseku za deželno kulturno. Posl. Jedlacher je predlagal ustanovitev ubožnica po švicarskem vzorcu v okraju Murav. Take ubožnice so vezane s poljedelskim podjetje, tako da znaša izdatek za osebo le 49 h. Tudi ta predlog se je oddal odsaku. Poslanci so stavili potem še razna vprašanja. — Seja 9. marca: V imenu občinskega odsaka je poročal dr. Jurtsela o postavnem načrtu, po kateremu naj se eprosti v Mariboru zidane zgradbe od plačila občinskih doklad na hišno-cinžni davek. Potem so se stavili še razni predlogi. — Vsled pomanjkanja prostora ne moremo danes poročati o nadaljnji sejah zbora. Omonimo le, da so napadli poslanci Schacherl in tovariši župana Orniga, da jim je pa ta temeljito odgovoril. S tem bode enkrat za vselej konec umazanih očitanj, ki jih preževavajo prvaški listi za socialistom.

Krvava Rusija. Ko je vlad razpustila „gosudarstvena duma“ (rusko državno zbornico), mislila je pač, da bode z nasiljem dosegla, da voli ljudstvo le vladu ponižne poslance. Ali zdaj dokončane volitve niso prinesli krvavi vladu to veselje. List „Novaja Vremje“ piše, da je voljenih 489 poslancev. Od teh ne pripada nobeni stranki 10 poslancev; monarhistov je 66, oktoberistov 26, zmernih desničarjev 43, poljskih narodnjakov 31, naprednjakov 31, demokratičnih reformatorjev 3, t. z. „kadetov“ 82, levice 82, delavne skupine 29, ljudskih socialcev 4, socialistih revolucionarjev 18 in socialističnih demokratov 55. — Več kot tretji del izvoljenih poslancev je bilo že v ječi ali pa sploh skusilo zatiranje vlade. Velika večina je torej vladu nasprotna in to dokazuje, da mora biti bodočnost kakor je sedajnost, namreč: krvavi boj! — Kakšen je ta boj na Ruskem, dokazujejo sledete stevilke. Od 30. prosinca do 5. svinčana je bilo obešenih 17 oseb, skupno v dobi tega ruskega punta že 716 oseb. Ubibit je bilo v teh 6 dneh: 2 policaja, 1 policijski podčastnik, 1 kvartir-mojster, 1 fabriški direktor, 1 posestnik hotela, 1 tajni policaj, 1 vodja pristana in 10 drugih oseb, skupaj torej 19 mož. Ranjenih je bilo 14 mož. Zaprlj se je iz političnih vzhrov v Petersburgu 127, v Moskvi 74, v Rigi 40, v Katarinaslavu 10, v Lodzu 23, v Ivanovem 5, v Odesi 12, v Kovnu 3, v Varšavi 4, v Ribinsku 3, v Katarinaburgu 2. v Vjaski 1, v Marinški-Possadu 1, skupaj torej 312 oseb. V Petersburgu so zaprlj 3 tiskarne. V Kovnu so zaprlj 1 tiskarno, v Ribinsku orodje, v Petersburgu 2 peklenška stroja, prepovedane spise (5000) itd. Res, car mora imeti veselje nad „svojimi“ državljanji!

Dopisi.
Cirkovce na drav. Polju. Dragi „Štajerc“,

kdo laže? Da si ne boš glave belil, bom ti jaz povedal da „Fihpos“ laže. V svoji štev. 4. piše da je v Cirkovcah umrl viši učitelj Franc Staršina, ali pri nas v Cirkovcah še vsi učitelji živijo in se prav dobro počutijo. Nadalje piše, da isto noč ko je imenovan umrl, se je v par korakih oddaljeni krčmi divjalo in plesalo do ranega jutra kar pa spet ni res, ker kmalu po polnoči ni bilo duha ne sluga o muziki. Nadalje oponaša županu-krčmarju, da bi si tudi on kaj zaslužil da je tudi isti večer si najel muziko, kar je pa tudi velika laž, ker župan krčmar ni prijatelj muzike, zatorej si on še ni nikoli najemal nikake muzike. Kar se tiče o kakem zaslužku, bi se pač bolje dotikalo onega dopisnika, ki je te laži imenoval „Fihpos“, ker malo iti, malo moliti, malo poškropiti ter malo zape-e-e-ti, potem pa 50. 60. 70. ali pa 80. goldinarjev v žep vtakniti, mislim da to je pač lepi zaslužek, ne pa krčmarjev, ki mora vino dragi plačati potem pa krajcarje vklip iskat! Dragi „Štajerc“, pri velikonočnem izpraševanju si kaj pretrpel, in ti povem ko bi bili kateri povedal, da je tvoj naročnik, bi bil gotovo romal brez listeka domov. Cirkovljani volitve se bližajo, volite take poslance in s takimi ljudmi, kateri Vas ljubijo, ne pa ki Vas po svojih časnikih obrekajojo in vlačijo in Vas samo o času volitev pozna. Gospodu županu-krčmarju pa kličemo, naj se „Gospodarju“ zahvali za neramno obrekovanje in naj voli z naprednjaki, ne pa s takimi, ki se mu samo v času volitev ližejo in dobrisko. Ja da nekaj ne pozabim! V sobi našega gosp. kaplana je nastal dne 21. p. m. požar ki je uničil nekaj starih hlač in nekaj papirja ker so sosedje drugo rešili. In čuje; kaplan je najprvo rešil Vitez, pa ne da bi si kdo mislil da je ta Vitez kak grof ali kaka visoka glava, namreč to je pes, ki mu je ime Vitez. Hudumušni ljudje pravijo, da je ogenj zanetil pes, ker je s taco drgnil ob tla da so začele iskre letet, kar pa bržkone ni res.

Opazovalec.

Sv. Anton pri Rajhenburgu. „Kmečka zveza“ kliče katoliške kmete. Le vklip, le vklip, uboga gmajna, gre se za farovško, — pardon, — ne, ne, za „vašo“ korist. Pretečeno nedeljo bil je shod pri Pahletu; sklicali so ga seveda „zaupniki kmečke zvezze“. Kdo kaj to je, si ga sam vrag vedi. Že po prvi maši v nedeljo so „babuce“ začele svoje glavice vklip tičati in ugibati zdaj to, zdaj ono; poslanec bo pridigoval itd. Tudi meni se ni ljubilo takoj po prvi maši odritiniti jo v naše snežene mrzle hribe, kako sem se odločil, da počakam na „kmečko zvezzo“ — napovedan je bil za ta dan shod pri Pahletu ob 3. uri popoldne. Bil sem že ob 10. uri predp. pri vlaku, nadajoč se da pride „poslanec“ Benkovič, da gre prvo svojo zmožnost v cerkev pokazat, potem na mastno kosilo k fajmoštru, kateri ga pouči, kako mora na shodu govoriti. — Ali poslanca ni blo! Še bolj me je zdaj zanimalo, kdo so ti zaupniki „kmečke“ zvezze? Čakal sem torej na shod. Nekaj pred 3. uro zrušijo se čez trg proti g. Pahletu: „Tinče“, fajmošter in kaplan Tratinjak. Jaz pa seveda pohlevno za njimi. Ura je bila tri in „hop“ čez „klop“, že je držal kaplan Tratinjak k višku

svojo nežno modro glavico in pridigoval. Ljudje so kar strmeli in mislili, da so menda v cerkvi, ter vlečki raz glave. Ko so nekateri opazili, da ni „križevega pota“ so začeli klobuke zopet na glave. Drugi govornik je pa že fajmošter bil. Pri pridiču v cerkvi sicer zelo občutljivo kašla, ali za ta shod si je grlo boljše namazal. Tretji govornik je bil pa „Tinče“, o katerem hočemo danes več spregovoriti. Poleg takih „zaupnikov“ nove „kmečke zvezze“ je naš ubogi kmet le molzna krava. V imenu svete vere in katoličanstva udirajo in vlečejo zadnji vinar iz revnega ljudstva. Ker mi ne dopušča čas, da bi marsikako dobro svarilo svojim priateljem kmetom povedal, opisem nekoliko „Tinčeta“ tega čudaka, da ga ljudstvo bolj spozna. Biti hoče nekak govornik, učitelj našega kmeta, zaupnik „kmečke zvezze“ in vrag ve, kaj še vse. Iz zanesljivih krajev vemo, da ima „Tinče“ dva nezakonska otroka, ki se mislim nekje na Hrvaskem mučita. Ko je prišlo prašanje po očetu in ukaz, da naj skrbi za revčke nezakonske, je ta prijatelj ljudstva dovolil za oba dva otroka trikrone na mesecne podpore! Fej! Mati, ki svojega otroka zapusti ali umori, je strogo kaznovana in takej obupanej materi, ko jo je „Tinče“ v nesrečo spravil je vse mogoče, da obupa in stori marsikaj. — „Tinčetov“ brat, naš fajmošter ima tega strokovnjaka pri sebi! Fajmošter Cerjak se briga za marsikako stvar, ki bi ga sploh nič ne brigala, da bi pa svojega brata posvaril, naj dotično žensko katero je v nesrečo spravil v zakon vzame, (ali če je dve), naj eno pošteno plača in drugo omogoči, tegu se ne spomni. Ali so takovi nedolžni nesrečni nezakonski otroki „miši“, kateri se sami po lukanjah hranijo, ali so tudi po božji volji stvarjeni, ki se za dve tri krone na mesec oblubi? Gospod fajmošter! Ako Vaš brat „Tinče“ ni zmogen vse pošteno poplačati in skrbeti, da se berači ne pomnožujejo, sezite Vi v svoj bogati žep in storite krščansko dolžnost! Otroke delati in nesrečne ljudi ustvarjati je vendar po pošteni pravici naravnost sramotno! Za volitve se bričate in z pomočjo Vašega brata „nečistnež“ lovite in agitirate za prih. volitve, da bi ga pa za ušesa prijeli in mu rekli: fant jaz tegu ne smem trpeti, poravnaj svoj greh, spokori se, si pa še upate z žnjim po shodiš hoditi!! Lepi naš dušni pastir pa res ste!! Čestitamo dr. Benkoviču, ako bode prišel do zmage skoz takih agitatorjev! Tukaj imaš dragi kmet le nekaj zelo važnih besed, ki zelo prevdari in če ti že niso „rinko“ čez glavo potegnili bodeš na shodu v nedeljo dne 17. t. m. pri sv. Antonu rad tudi ti kaj povedal, ali pa vsaj „figo“ pokazal tem lenuhom. Kmetje! Zdramimo se in volimo vendar enkrat poslanca, ki bo delal za naše koristi, ki bo naše težnje poznal, ki se bo potegoval za pravice in ne le za svoj žep! Gospodarji hočo biti svojih žuljev „fari“, ti jih plačuj ubogaj in na trebuh se vleži pred njim, če ti ukaže. Vera peša; kaj nebi? za vero se pa ne gre, pač pa za denar in le denar! Na svidenje v nedeljo pri sv. Antonu! Opazovalec.

Šmarje pri Jelšah. Dragi „Stajerc“ popisati ti moram nekaj naših odbornikov v občinskem zastopu. Ti so zlasti T. Stoklas, J. Šket, K. Šket in Miha Skale; ta zadnji si je upal pri občinski seji dne 27. p. t. l. predlagati, naj se „uraduje“ le v slovenskem jeziku, nemško do pise pa naj se nerešene vrne. Več odbornikov je tej bedarji ugovarjalo, ali pravki so pričeli tuliti kakor v norišnici „le slovensko“, ker jih strašno boli, da ne znajo drugačia nego slovensko, pa se tega ne pošteno! Vpili so preje omenjeni fantje, ki ne znajo brati ne slovensko ne nemško. Zlasti Karel Šket je „kunšten“; ta je bil kupil svoj čas v Soseški na pol poginjeno prase, pa še danes ne ve, komu je bilo to prase poginilo, ali njemu ali drugemu. Da Stoklas brati ne zna, dokazuje dejstvo, da je enkrat kot župan pismo narobe držal, ko ga je hotel brati, pa ni šlo. Da Miha Skale ne zna brati, je pač „neverjetno“. Saj je edini gospod v našem uradu; briga se za urad kakor crknjeni osel za oves, kajti njemu je le za „sveto“ politiko. Sicer je hud sovražnik Nemcev, ali denarja jemlje rad tudi od njih... Toliko za danes! Mi naprednjaki pa ostanemo pogumni in — čas pride, ko pade pravštvo iz trona.

Iz Majšperga. Volitve se bližajo in kler-

kalci že skačejo s svojo pridnostjo. Lani so pri nas klerikalci hudo sleparili. Klerikalna mariborska zveza si je določila za agitatorja Karla Robar v Sesteržeh, ki je občinski pisač, šolski načelnik ter predsednik „bralnega društva“. Že lani je bil tako zvit, da ni naprednjakov v volilni imenik postavil. Pri cerkvi pa je naznani, naj se vsakdan 24 ur pred volitvijo zglaši, kdor ni dobil glasovnice. Nekateri so se zglašili že 2 dñij pred volitvijo; ali reklo se jim je nakrat, da je prepozno. Tak je torej ta Rogar in treba mu bode na prste gledati! Kaj pa okrajni odbor? Ali ni videl ko je Rogar letos vinograd reguliral in pri temu lomil kamene za cesto, misleč da ga bode drago prodal. In vendar je tako hud klerikalec, ali napredni groš mu le dišijo! Drugi klerikalni bratec je Anton Sagadin. Liže in ponuja se sicer naprednemu odboru, za hrbotom pa je hudi sovražnik. Ta mož ima tudi licenciranega bika, a ga je že mesarju prodal. Tako dela vsako leto. Komaj je bik licenciran, prične ga pitati, ko je debel, ga pa proda. Potem pa leta na okrajni odbor in pravi, da je bil bik prehud! Tako delajo naši črnuchi. Pri nas je malo naprednjakov, ker „vodi“ bralno društvo ljudi. Neki kmet dobiva že 2 leta „Fihpos“, brez da bi krajevca plačal. Menda mu plača list kakšna prvaška posojilnica. Kmet.

Doberna (Neuhau). Sram jih je, klerikalne pravake na Dobrni, da je „Fihpos“ pokazal vso svojo nagoto. Zato pa si je dobil „Fihposov“ dopisnik nekaj babjih agentov, ki poizvedejo po novicah, katere klamfa dopisun potem v „Fihpos“. Pa skrb mu dela preglavice ker so mu že lasje osivel! Raje bi ostal v svojem kraju za pečjo, nas pa pri miru pustil. Omenil je dopisun tudi nekaj o cekru; seveda, ker ima tako dolgi jezik, da ga mora v cekru seboj nositi. Sploh pa naši klerikalci že zdaj kupujejo cekre, da bodo poleti mleko nosili in od tako sovraženih Nemcev groše jemali. Zakaj pa tedaj ne kričite „nemškutarji“? Seveda, prvakom morate denar nositi. Kadar mleko prodajajo hoče vsak klerikalec nemško govoriti, če je še tako za grizzen Slovenec, „slišo gná“ frava, kupijo milch“ ali pa „kaufens mleko“. Potem pa, ko je mleko prodano, kričijo: „črna zemlja naj pogrezne vsega nemčurja.“ Dopisun je tudi nekaj omenil v „Federpuščnih“. Za tega dopisun še nisi znašel prave besede, kaj? Vi klerikalci imate pač že toliko federpuščnov, da se jih lahko okoli klobuka nataknete. Pravič tudi, da ste krotki ljudje, ali nas naprednjake bi vendar najraje pozrli. Vsacega obljajte. „Križ bož“, je rekla stara Lonka, ko si ti dopisun domačo slivovko krepko potegnil in ji steklenico izpraznil, potem pa se na palico naslonil. Dopisun, če ne miruješ, pride prihodnjič ostrejša krtača, pa tudi tvoje i me!

Naprednjaki.

Iz Veličan pri Ormužu. Hodil sem po svojih poslih in prišel v občino Veličane. Dva soseda sta mi povedala čudne stvari o občinskem gospodarstvu. Sedelo je 10 odbornikov pri mizi predstojnika, začeli premetavati in pregledavati parje. Večina je samo kimala, denarja pa ni bilo videti. Ko so račune izgotovili, so se razdelili na dva tabora. Podrepniki so šli v „nobel“ hišo in so bili pri vinu in pri svinjskem mesu prav dobre volje, druga skupina pa je zdihovala pri strupenemu žganju. Občinski predstojnik Zadravec se je menda bal, da ne bi jim vince škodovalo. Po drugih občinah se račune javno pregledava od cele občine! — 12. p. m. sta pobila France Kukovec in Robačar Jože Mihala Bratuša s poleni in ga težko ranila. Ubijalcu sedita v zaporu. Kukovec je zvesti naročnik „Fihposa“. Kdo posurovi ljudi?

Popotnik.

Iz Brežic. Dopisnik „Valte na Savu“ napada s posebno ljubezni breške rokodelce, kateri se v prvaški hlev ne podajo, in jim skuša zategadel pošteni zaslugek in eksistenco podrebški; posebno rad se peča s starimi poštenimi rokodelci, kateri so s svojo marljivostjo kaj pridobili. Seveda vsem rokodelcem ni mogoče, veliko „prvaštv“ delati, in tudi do sedaj ni bil nobeden tako srečen, kakor naš nekdanji Nemec Massnakov Pepi (sedaj se imenuje pri različnih prilikah „Franjo“), kateri naenkrat lahko sto „100 kron“ od svojega pridobitka odda, brez da bi se o svinjskemu hlevu poznaš. Ta znesek podaril je stavbi nove stolne cerkve in se mogočno pri vinu izrazi da bode eden vogel cerkve

njegov. Ali bode to mogoče? Čuje se tudi vele-industrilec blata podedoval 10. o slovenski za katere je že naprej elefantovske solze ilo najbolj radi samega vsmiljenja in veselja. Čatobra pipa generalštab, da bode te denarje v poso arček. Pa vložil, a zamanj. Danes še nobeden ne je denarje obrnil. Peča se tudi zadni avrož in ta trgovina vina in znaša tudi srca rad v kupon agitira za važne prvaške stvari, tako da epe ponuje ven pride, da je rokodelstvo peto ko stol po vozu. Rudokop bakra pa ostane za sled pitalni izvir. Ako bi bili vsi rokodelci, že pon pridni onda bi bilo prvakom prav.

Tiki opazova tercija brezje pa

Sv. Urban pri Mariboru. Dragi nam olji iztekljerc, tudi mi se obrnemo do tebe. 3. svetel eno je bila veselica pri Smolniku. Naprednubezni ži je bilo zelo veliko. Nakrat se priča ovati in cerkveni ključar, seveda hud klerikalec, svicci za p kaj slišal od naprednjakov in potem takoj cločeče poslal v prvaške liste. Tako je pred ted ljubljanski cunji napadel naprednjaka Poslal iz Sre nesramnem dopisu. Slučajno je bil g. Potiček v tudi na veselici. In kakor hitro se priča vijih raznikalec v svoji z dratom zavezani črni azmerah stopi naprednjak k njemu in mu poda olimo to Klerikalci ostrmi, postane rdeč in si misli astop! P so naprednjaki! Mi klerikalci pa polni sovražnogocni z Bravo, g. Posch! Tu ste pokazali, da nicipelj Kole srce, kakor ga zahteva „Stajerc“ od tem naj Radi hodemo prihajali k vami, dokler je polovic tako napredni. Ti klerikalci pa ne hodati voli liko na solnce, ker se ti že spušča maslo in obstati klobuka ... Naprednjice Zdaj

Šmarje pri Jelšah. Od gosp. ntaja neko Kranjca smo sprejeli sledenči, po znanem bi jih ceptu sestavljeni „popravek“. Slavno uredniko, m Sklicanje se na § 19. tisk. zak. prosim, blagopovedu lite z ozirom na dopis „Šmarje pri Jelšah je pro 6. številki „Stajerca“ sprejeti v svoj list s tem n popravek: Ni res, da sem klerikalec in to res nasprotnik nemščine, ni res, da znam slov. amo c. I tom presneto lepo računiti, ni res, da sem tem. T hotel biti tretji cenilni mož, ni res, da je napot hotel vse prav mastno ceniti, ni res, da prei dve tuji premičnini v zapisnik vrinil in mli smo da sem vse „gravfal“ navzgor. Res pa jem je sem jaz vsled sklepa c. kr. okr. sodišča senjarja. skega de praes. 31. dec. 1906 a 2061 kot sogata ob poverjenik izvršil inventuro strogo po zakonu predpisih in za to sprejel sodno odmerjeno enarnicilo. — S spoštovanjem Vekoslav Krajnc, Šmarje, 5. sušca 1907.

O pomembni uredništva: Ni res, i ima k res, pa ni res in ni res... Nekega pagriložnos so prijeli za ušesa, ker je jabolke klobuka natakneta. Potem pa je paglavec kričal: „Njegovega da sem kradel! Res je le, da sem drewna tressel, da sem jaboliko pobral in je snedlo davno Približno tako se izgovarja gospod notar. o d. Sli pa bode že naš dopisnik odgovoril na t obri ka pravek. Torej na svidenje, gospod notar! aral se emski

Hoče pri Mariboru. Dne 24. svetega bilo nekaj naprednjakov v osteriji Francia Loda Ho v Reki. Govorili so od „Stajerca“ in nje naprednih. Nato pristopi strastni klenst na Heinrich Visočnik in začne „Stajerc“ in nje zmerjati, če da se v pošteni hi ak odg „Stajerca“ ne govori, in da on vsakega ujskanj kteri „Stajerca“ bare, ker že od daleč a pritil itd. Naprednjaki so ga prijeli z ojstrimi akljajučimi in ko bi jo ne bil popihal, bi si bil nizi „St naprijenih butic v snegu hladil. To slovilo v poten vse tiste lastnosti, pred katerimi nas dragi evca in jerec svariš. Vedno voha okoli farovžev in sovraščvo in prepri po celci fari. Zatorej „Staj čemo to klerikalno motovilo bolj natanko a ne od dati. Pred par leti je bil po svojih s ujskaci precej erbije in pognal jo je takoj po eibiča janževem klanci. Potem je postal šolski rostora in nosil opominske listekte zavoljo šolski rjeti in mud; pa ker ne pozna več črk kakor elj se in pa „a, a, a“ je mogel to službo zapospoda tudi je nekaj rečij iz šolske dervarnice, ke svoji dva rezal, izginilo. Nato je bil agent, nimi pr srečke za izveršitev cerkve sv. Magdalene, ienca duševal kmete koliko si lahko pridobjio sili bilo srečkami in jih o tem veliko opeharil za n jameste trdo zaslužene kronice. Dobil pa ni nikol... Zap in cerkev je še zdaj ravno tista, ko je je, d Komaj je to izvršil, je šel z enim francišku

po slovenskem Štajerju beračit; ta služba je bila najboljša, kakor se je sam izustil; to je bila dobra pipa in papa in po vrhi še vsakdan goldinarnek. Pa izkupla sta jo nekje in sta bila baje temeljito prelascana; franciškan je zbežal v neki farov in ta je prisopihal domu. Nato je dobil neki tiste kupone od švicarskih ur; imel jih je polne že ponujal jih pred mašo in po maši kmetom, letal po celi fari, opeharil jih veliko nakar je sodnija to počenjanje prepovedala. Čez malo časa je že ponujal neke vožnje liste na Marija Brezje pa na te limance mu je šla samo neka starca tercijalka. Ker mu ni ničesar po njegovi volji izteklo se je pred kratkim časom oznenil in vzel eno kočarico s ktero pa v taki zakonski ljubezni živi da morejo pogosto žandarji posredovati in da mora pri sodniji svoji zakonski polovici za podaljšanje ljubezni roku podajati ... In to človeče pauje poštene ljudi. Fej!

Napredni možje.

Iz Srediča. Dragi „Štajerc“, privošči nam kotiček v svojem listu, da se malo pritožimo o svojih razmerah. Mi Sredičani živimo res v slabih razmerah ali tega smo si krivi le sami. Zakaj volimo to klerikalno-prvaško gospodo v občinski zastop? Pri nas so res čudni ljudje. Ta naš vsemogočni župan Šinko in njegov svetovalec možičel Kolarč in nabrebera svojo žlahto in botre in potem naj ljudstvo posiloma voli. Ni čuda, da se polovica volicev ne udeleži volitve. In tistim, kateri volijo proti njima, Bog pomagaj! Ni jim za obstati v občini. (Slučaj suženstva Kočevarice) Zdaj se zopet bližujejo volitve. Šinko potem

notarj staja nekoliko hladnejsi in se prilizuje očebom, nem n da bi jih zopet zvabil na led. Ali zapomni si, ednisti Šinko, mi te poznamo, kak ptič si. Ljudje si blagovn blagovn pripovedujejo tudi, da Šinko ni več posestnik, slšah" da je prodal svoje zadolženo posestvo sinu in t sledi potem nima pravice do županskega sedeža. Ali c in hr je to res? Kdor ve, naj poroča. Toraj opozar- ov, kmamo c. kr. okraju glavarstvo, naj se prepriča sem o tem. Ta Šinko se hvali v "Narodnem listu", da da naprosil zgodovinsko društvo v Mariboru da da se da se da preišče in spopolni zgodovino trga Središče. n ni re Mi smo radovedni ali bode zgodovina povedala, a je, c kam je prešlo onih 60.000 kronic občinskega ča Šma denarja. Središka občina je slovela nekdaj kot rot soh bogata občina, imela je muogo zemljišč in 60.000 zakonit kron gotovega denarja. Žalibog, zdaj pa ima v ienje na denarnici pajčevino, na zemljišču pa lepo šte-

vilo tisočakov vknjiženega dolga. Tako ravna prvaška druhal! Zatorej Središčani pozor! Vsak, ki ima količkaj napredne misli, naj ne zamudi prilnosti pri volitvah, da se odkrižamo tega prvaškega rogovileže Šinkota. Zdaj si še poglejmo njegovega svetovalca in kasira Kolariča. Ta prvaški mglec vedno hujška proti „Stajercu“. Nedavno je privabil v svojo klet Jakoba Horvata po d. Slosar, naročnika „Stajerca“. Tukaj pri dobi kapljici misil je na popolni uspeh; ali varal se je močno. Hujškal je namreč proti nemški šoli in „Stajercu“. Na vse mogoče načine je nagovarjal Horvata, naj opusti „Stajerca“, toda Horvat ostane trdnega preprtičanja in odgovori: „Staj re“ je hvale vreden, je najboljši list na Spodnjem Stajerskem. Jaz ga ne zapatim, dokler živim in ga vsakemu priporočim“. Tak odgovor naj dobi vsak prvaški hujškač in hujškanju bode enkrat konec. Nadalje je hujškal ta prtilikavi kritičar pri občinskem mlincu. Po naključju je našel v hiši občinskega mlina na mizi „Stajerca“. Seveda ga je skrbno prečital in potem gre nad mlinarskega vodnika g. Matijem Pevcem in pravi, zakaj vendar ne odstrani „Stajerca“. Ali napredni mlinar mu odgovori: Ker je „Stajerc“ odkrito srčem in resničen list, zato ga ne odstranim. Temu primojenemu prvaškemu hujškaču pač povsod spopleti. Od tega brihtnega pešibča bi vam lahko še mnogo napisal pa m prostora primanjkuje ker moram zdaj še za učesa prijeti našega učitelja gizdalina Koseja. Ta učitelj se je lansko leto svetega slikal v „Sloven Gospodarju“, zdaj pa se sliši kak prijatelj da je svoji podrejeni deci; nazivlja jo namreč z raznimi priimki, s katerimi je smeši kakor n. pr. učenca Matija Dečko kliče vedno za „Japa“. Ali bi bilo tebi po volji, če bi te učenci nagovarjali namesto gospod učitelj „Koseja“ ali „goričanča“ — Zapomni si to in postopaj zanaprej pametnejše, da ne bo imel „Stajerc“ s teboj dela.

Napredni Središčani

Iz Vrbske okolice. Ljubi „Stajerc“! Ni sem več mlad, znam samo slovensko čitati, bil sem čez 16 let naročnik „Mira“ in sem mu verjel vse, kar je prinesel. Sicer so mi pravili nekateri Vrbljani, da ni resnično, kar stoji v „Miru“. Ali jaz sem tekel k fajmoštru in glej — fajmošter mi je rekел, da je Mir edini list, ki dela za Boga, domovino in naš denarni žal, pardon! — in našo vero. „Stajerc“ je sedala najhujsi in najnevarnejši list, — tako mu je pravil fajmošter. Rekel je, da je „Stajerc“ nevaren, kajti ta „giftna krota“ razkrinka nevsmiljeno vse farške lumperije. Fajmoštru se je gotovo pamet ostavila. Ali res je, da je to dejal! Jaz zato nisem mogel razumeti, zakaj je župnik govoril o farških lumperijah in denarnemu žaljku. Hotel je na vsak način res nico povedati in ko jo je povedal, se je spomnil, da prvaški duhovnik resnice sploh govorita ne sme. Par dni pozneje mi je prinesel sosed „Stajerca“. In glej, našel sem v tem „Stajercu“ veliko lumperij, ali našel sem le resnico. Odslej verujem le duhovnikom starega kopita, ki se ne vtipkajo v politiko, in zato ne morem slišati več pridige hujškačev v duhovski suknji. Raje ne grem v cerkev, kakoč da bi poslušal raz lečev psovke čez politične nasprotnike... Res, eden od drugoz živim, Nemec od Slovenja, Slovenc pa od Nemca, — zato pa je vse prvaško farško hujškanje gola sleparja. Dragi „Stajerc“, pisal sem ti to pismo, da izvedo ljudje, da po staja tudi pri nas — svetloba.

Tvoj najmajši narodnički
Radiše. Koroško. Dobili smo v sredo 6. t. m.
novega župnika Janeza Kogelnika, ker je bil
naša fara že od jeseni brez dušnega pastirja.
Upamo, da bo se novi župnik obnašal kako
prejšnji velečastiti gosp. Čeh, kateri je bil pri-
nas skoz 5 let in ni se brigal za politiko, če-
ravno se je dr. Merda potrudil, da bi se župni-
vtikal v politiko. Čestitamo farmanom v Gal-
ciji k takemu plemenitemu duhovnu. Novem
gosp. župniku pa svetujemo, da posnemajo njen
prednika, ne pa župnika Kaplana z Medgorjev,
kateri je oskrboval našo faro nekaj mesecov in
nas nadlegoval z agitiranjem za občinske volitvi
na Radišah. Gosp. Kaplan, če že ne morete mo-
rovati v Medgorjah, pustite nas pri miru, sa-
mo tako vsi nemčurji in liberalci. Se raz-
umemo?

Novice.

Tretji shod naše stranke. Preteklo nedelje se je vršil v kazinski dvorani v Mariboru javni shod naše stranke. Obiskan je bil dobro, kaj dvorana je bila zasedena. Udeležili so se shod zaupniki iz Maribora in mariborske okolice, in sv. Ožbala, Pesnice, sv. Lovrenca, sv. Kunigunde, Vičanice, Sv. Jurija, št. Ilja, Oplotnice, Konjice, iz zg. radgonskega okraja itd. Predsedoval je shodu ptujski župan g. Jos. Ornig. V enem urnem govoru razjasnil je naš urednik K. A. Linhart t. nalogu iz pomen naprednega gibanja. Razložil je razvitek političnih strank na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem, pojasnil današnje stanje teh političnih strank in popisal program naše „Napredne zveze“. Živahnno odobravljeno je sledilo predavanju. Govorili so še razni gospodarji. Naposled je predlagal gospodar Girstmayer dvoje predlogov: 1. Shod se izjavi solidarnim s sklepi strankarskega zbora v Ptaju. — 2. Shod sklepa, postaviti kandidatate „Štajerčeve stranke“ v vseh volilnih okrajih ter pripuščati bero kandidatov strankinemu vodstvu. — Ob predlogu sta se ednoglasno sprejela. Zbor je imenoval potem celo vrsto farnih zaupnikov. Župnik okrajnega zaupnika (za mariborski okraj) je bil izvoljen g. Girstmayer. Skoraj vsi navzoči so pristopili z 1 ali več deleži našemu „tiskovnemu društvu“. Tako je končal ta shod zopet s polnim uspehom. Navdušenje je bilo veliko in ploden. Našega dela se bodo kmalu pokazali. Naprej.

Klerikalci in kmetje. Zavedni koroški kmeni piše z ozirom na prihodnje državnozborske volitve: V kratkem se bodo spet vršile volitve za državni zbor. Politikujoči farji in kaplančki in njih pristaši že agitirajo strastno. Vедno za gotovljajo da so najboljši prijatelji kmeta, da delujejo le v njegov prid itd. To je pa velik laž. — Klerikalci se kmeta le držijo, kadar zanesljivo sebične namene. Vedno govorijoč, kak

delujejo za kmete, kako dobro se bode kmetom godilo, ako volijo može, katere jim oni pripomorejo — v resnici pa kmete le izkorisčajo in jih hočejo zopet v sužnost spraviti. Klerikalci so največji sovražniki malega posestva. To se prav jasno izvidi iz nekega članka v časopisu „Vaterland“, ki izhaja na Dunaju in je najmenitejše klerikalno glasilo na Avstrijskem; ta list le škofi, prelati in višji žlahtniki podpirajo. Ta list je pisal v številki 28. izdani dne 24. januarja leta 1898 sledeče:

»Posamezna kmečka mala posestva nimajo za državo velike vrednosti. Po našem mnenju je za državo najkoristnejše, če se prav mnogo kmetij v eni roki združi kakor je n. pr. na Angleškem kjer je vsa država last žlahtnikov in kapitalistov, kmet pa je najemnik. Tudi je najbolje, če država ne zadržuje propad kmečkih posestev, ampak ga pospešuje s primernimi sredstvi. Ker kmet velikokrat ne more izhajati, se boste tim lažje odločil prodati svoje posestvo po nizki ceni. Svoj kruh pa si potem lahko na kakršen drug način prisluži. Mala posestva se imajo torej združevati v veleposestva. Če se je to zgodilo, se ima tudi pri nas upeljati tisti način obdelovanja polja (rabota in desetina) po najemnikih, kakor ga imajo na Angleškem, Italijanskem in na Ogerškem.«

Tako je pisal list pod vplivom jezuitov in plemenitaž, list ki užina med klerikalci največ ogleda. Iz tega jasno razvidimo, da je želja klerikalcev, da se te kmetije zdržijo v rokah bogatih knezov, grofov, prelatov ali samostanov! Kaj mislite, kmetje, ali je ta stranka pripravljena kmete zagovarjati in zastopati? Če pride kmet, ki si mora prislužiti svoj kruh v potu svojega obraza, po trdem delu v kako nesrečo, tako da mu preti nevarnost, izgubiti svoje imetje, svoj ljubljeni dom, mu klerikalec ne bode pomagal, če ne vidi osebnega korista, ker njegova stranka želi propad kmetskega stanu. Klerikalni poslanci so bili vselej za družitev kmečkih posestev v velike skupine in so v državnem zboru vedno zoper kmetom ugodne postave glasovali, to bodemo prihodnjič iz državnozborskih štenografskih dopisnikov dokazali. Kmetje, ako hočete izgubiti svoj dom, svojo prostost, ako hočete zopet postati tlačeni in dajati desetino in rabotovati kakor pred letom 1848, ako nimate skrbi in ljubezni do svojih otrok, katerim imate zagotoviti srečno bodočnost, ako hočete postati hlapci ali najemniki (štamtiani) tam, kjer ste zdaj gospodarji, tedaj idite tja in volite od farjev postavljenе klerikalne pristaše. Še vol bi si gotovo ne izvolil svojega mesarja!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Klerikalni kandidatje se pričenjajo pojavljati. Doslej kandidirata „aufuc-kmet“ Rošker za volilni okraj Maribor (levi breg), Sv. Lenart, Gor. Radgona in Ljutomer, — orehovški župan Francelj Pišek pa za okraj Maribor (desno obrežje), Slov. Bistrica in Konjice. Ni še natanko znano, kje bodo kandidirali kaplan Korošec, profesor Robič, hofrat Ploj in drugi gospodje, ki se imenujejo „klerikalni kmetje“. Stvar je za nas čisto jasna. Klerikalni kandidatje so kakor leseni bajaci, katere ima kaplanče Korošec na vrvi. Kamor potegne Korošec vrv, tja se obrnejo ti gospodje. In kakor doma, tako bodo tudi v državnem zboru le mameluki kaplanskega politika, bodo tudi na Dunaju plesali po piščalki tega škofu in papežu nepokornega, v strupenem hujskanju zaslepljenega duhovnika ... Sicer pa še ni 14. majnika! Tadi mi smo še tukaj in tudi mi hočemo izpregovoriti pošteno besedo. Ali mislite, da ne vemo, kaj je vaša slavna „kmetska zveza“? Ali mislite, da se bodo ovce kar same k mesarju podale? Ljudstvo ni več tisto pohlevno, z vsemi zadovoljno ljudstvo, kakor popreje. In zdin nam, da bodo politični bajaci Rosker in Pišek in vasi nasledniki kmalu uvideli, da je ljudstvo več kakor komanda politikujočih farjev!

Brežiški dr. Benkovič tožari. Načelnik prvaškega generalštaba v Brežicah, vsemogočni in vsevedoči nadklerikalec dr. Benkovič, je čutil potrebo, da se pred sodnijo — blamira. In storil je to, tako temeljito in lepo, da se mu mora pač celi svet smejati. Do kostij se je osmešil veleučeni ta gospod in Bog ga naj živi še 100 let, da bi nas v dolgočasnem življenju še opetovano s svojo nedoseženo modrostjo raz-